

Statsbidrag år 2020

DATUM
2020-03-19

DNR
2020-3.4.1-30/1

VAD ÄR SEGREGATION?

Segregation handlar om att människor lever sina liv separerade från varandra. Denna uppdelning innebär att det blir koncentrationer av människor med liknande bakgrunder på bland annat arbetsplatser, i bostadsområden och i skolor.

Ett samhälle som är segregerat påverkar alla, då det har effekter på den sociala sammanhållningen och tilliten inom samhället. För invånare i områden med socioekonomiska utmaningar kan segregationen få mer negativa konsekvenser. Segregationen uppstår i relationen till exempel mellan bostadsområden. Det är därför inte ett bostadsområde eller en stadsdel som är segregerad, utan exempelvis en hel stad. Eftersom segregationen är relationell är det hela kommunen eller regionens ansvar att minska och motverka den.

Inom forskningen studeras socioekonomisk, etnisk och demografisk segregation (till exempel segregation som har samband med kön eller ålder). Av dessa tre är den socioekonomiska segregationen den faktor som bäst anses förklara uppkomsten av segregationsmönster i Sverige. Socioekonomisk segregation handlar om att individer lever sina liv separerade från varandra utifrån utbildningsnivå, inkomst och yrke. Det kan till exempel leda till skillnader i uppväxt- och livsvillkor mellan geografiska områden.

VAD ORSAKAR SEGREGATION OCH HUR MOTVERKAS DEN?

Kunskap om vad som orsakar segregation och hur den motverkas behöver öka. Det går inte att peka ut en eller några insatser eller ett bostadsområde som behöver förändras i syfte att minska segregationen. Förståelsen av hur segregationen ser ut på plats måste göras av lokala och regionala aktörer, eftersom de har bäst förutsättningar att ta fram områdesspecifik kunskap och åtgärder som fungerar i den egna kommunen eller regionen. Grundläggande för att möjliggöra förändring är att synliggöra och analysera de skillnader som finns samt orsaker bakom.

Segregationens orsaker är sannolikt en kombination av bostadssegmentering, det vill säga koncentrationer av olika typer av upplåtelseformer till olika geografiska områden och olika gruppers tillgång till olika typer av boenden, förändringar i inkomstskillnader samt individers preferenser och val. Hushåll med begränsade ekonomiska resurser har svårare att välja var de bosätter sig, vilket innebär att de mer resursstarkas preferenser blir styrande för fördelningen av grupper över staden.

Segregation förekommer inom flera områden, till exempel inom utbildning, boende och arbetsmarknad. De olika områdena hänger nära samman och påverkar varandra – boendesegregation påverkar skolsegregation som påverkar segregationen på arbetsmarknaden och vice versa. Exempelvis påverkar boendesegregationen hur elevsammansättningen i skolorna ser ut. Samtidigt är situationen på förskolor och skolor ofta viktiga skäl för hushåll som flyttar till och från olika bostadsområden.

VAD FÅR SEGREGATIONEN FÖR KONSEKVENSER?

Segregation har en nära koppling till ojämlik tillgång till bland annat utbildning, boende, hälsa och arbete. Förutom skillnader i kvalitet och tillgång till exempelvis samhällsservice såsom skola och sjukvård kan ojämlikhet i samhället leda till att vissa grupper upplever att de får sämre möjligheter att hävda och åtnjuta sina rättigheter. Inom forskningen brukar det talas om grannskapseffekter, vilket innebär att vilket land man föds i, den region, den stad eller bygd en bor och lever i, kan få effekter på exempelvis studieresultat, etablering på arbetsmarknaden och hälsa. Segregationen har mer negativa konsekvenser för boende i områden med socioekonomiska utmaningar när det gäller rättigheter, förutsättningar och möjligheter. Segregation får också konsekvenser för det demokratiska deltagandet och risken att hamna i eller drabbas av kriminalitet. Det kan bero på att omgivningen påverkar våra beteenden, att vi missgynnas om vi inte har resursmässigt starka kontaktnät men också på att människor som bor i vissa områden stigmatiseras och diskrimineras.

SEGREGATION OCH INTEGRATION

Segregation och integration är två separata begrepp, som ofta sammanblandas. Segregation handlar om hur samhället delas upp och åtskillnader som skapar utmaningar. Det är främst fokus på socioekonomiska skillnader. Integration handlar om att skapa bättre förutsättningar för att nyanlända och andra utrikes födda ska komma i arbete eller utbildning och etablera sig i samhället. Det är en ömsesidig process mellan individerna och det mottagande samhället. Integration och segregation hör ihop: En lyckad integration kan bidra till att minska segregationen och dess negativa konsekvenser.